

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani è Societate Iesv Philosophvs Christianvs

Scribanus, Carolus

Neobvrgi. Ad Danubium, 1618

Cap. XII. Mors. Omni momento dubia exspectatione pendula, ne
præsigamus, & paratos reperiatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46524](#)

C A P V T XII.

MORS. *Ad huius te contemptum
duco. magna spondeo. assidua ho-
rum meditatio hæc dabit. illis
gravis mors accidit, quos è deli-
ciarum, voluptatum, opum, hono-
rum medio imparatos rapit neque
hic locus precibus. nulla præroga-
tiva sceptro est. felix, ô nimium!
cui omnis dies fatalis, hora omnis
postrema, momentum omne vici-
um est. felix cuius auribus assi-
diūm feralis intonat buccina, Mo-
riendum. fors hoc momento & il-
lud, Vnde ut vixisse velles cùm
mors ingulo inhæredit. & aliud
Vis æternum viuere? disce mori.
vis nunquam mori? semper more-
re. Mortem hanc utram, intrepia-
dam, audentem meditatio dabit.
neq; enim timere potest, qui didi-
cit mori. non curis agitur, non mor-
lestiis fatigatur, nō succumbit ad-
uersis: sed neq; ad sceptr'a aut ferr' expab-*

expallescere cui omnis hora extrema est. minitare. scit ultramorem nil minas posse. ostentationem, securum, laqueum, ignorans his finem statuet. quamquam contempxit, contempsit illa, et maior iam his omnibus est: namque contemnit, contempto maior est. O spreuisse vicisse est. iacet quod spernitur.

Psal. 17. Circundederunt me dolores mortis, et torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Dolores inferni circumdederunt me, praoccupaverunt me laquei mortis. Dura mori

Eccli. 41 quām amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiu suis, vero quieto, et cuius via directa sunt in omnibus? acerba sors! moriendum & hæc quæ paraui cuius erant? moriendum? & hæc dies fortè ultima hæc hora? dura necessitas! quid ne his opibus? possidebit heres immemor testatoris? aut quò nihil recordatio heredis? quò memoria

mei?

laudab-

damna-

ta pro-

mento-

iungis-

inenoc-

sperab-

deoqu-

yna tal-

hoc?

in-

potissi-

nes co-

motilis-

tua?

vi-

que ad-

volupt-

tor spe-

parta si-

& labo-

hil hic-

gins,

mina,

fauria-

mis,

a-

teq;

de-

mei? nam quis sensus post mortem?
laudabant? quid mortuo laudes?
damnabant? quid mortuo iacula-
ta probra? dura mors! quid mo-
mento rescas tam amica? quid dit-
iungis ab ipsa conceptionis ianua
inenodabili ligata naturae vinculo?
sperabam eterna. & in medio, a-
deoque vix inchoato cursu, secas
una falce tantas cogitationes? quid
hoc? inexpectatum rapere, eoque
potissimum tempore, quo aliae om-
nes cogitationes me tenebant, re-
motissimae ab implacabili sauitia
ta? vix intuli delitiis pedem, vix-
que adeo extremis labris gustavi
voluptatum mella, & rapis inter-
tis sperata? & moram negas? tot
parta sudoribus, tot quæsita curis,
& laboribus, una rapiet hora? ni-
hil hic nobilitas, non sanguis re-
gius, non retro longa maiorum no-
mina, non coelo propè inuidiam
factura palatia, auro, argento, gem-
mis, ab ultimo Oriente Occiden-
teq; defatigatis nauibus variegata;

Cc quid-

quidquam poterunt? non frangent minas? non mollient ferrum? non intentata retrahent tela? nihil iuventa, nihil aeti honoribus dies nihil meorum fidæ custodia, nihil circumfusæ armatorum manus? nihil propugnacula Soli propè inuiti nihil carorum preces, nihil lacryme? ô omnis suior lexna! placatam hanc non semel accepimus humili prece, & innoxium transiisse verticem. te nulla miseratio teneat non pietas, non casti mores, non vita intaminata, non quidquid terris cœloque magnum. quo ruis indomita? moriendum? & forte hac hora? latronem si monitus expectem, si hostem; ludam? dormiam? securus vitam transigam, & tanquam in alta pace inermis sedeam? audiamus munentem: si sciret pater familiæ qua hora fur viurus esset, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam. ideo vos estote parati, quia qua nesciri hora filius hominis venturus est. &

Matt. 24.

Dies Domini sicut fur in nocte ita ve- 1. Thes. 5
niet: cum enim dixerint Pax & secu-
ritas, tunc repentinus eis superueniet
interitus. at quis fur? quis hostis?
quis morte innocentior latro? quis
certior, crudelior? & ego me vitâ-
que meam credam illi? ego ferrum
illius exspectem, hauriamq; ride-
re vultu? securus, altumque dor-
miam latera cinctus inimico telo?
inermemque me nudumque inue-
nit hostile ferrum parcere nesciū?
Nam si vñus aliquis transiit illæ-
sus, si quæ felicitas perpetuavit nō
acta hoc fulmine, si quæ tiara ste-
titinuolata, si quod sceptrum in-
fractum, si que arma non collisa,
adeoque non collapsa tamquam à
delinquente animo ante huius o-
culos, si quæ rupes excussit huius
mias, si fregit vibratum huius te-
lum; sperare possum. si qua vis in-
ambusta transiit huius flamas, si
qua senectus elixit conatus, si quæ
opes saturarunt auaras has manus,
si que regna aut imperia non

C. 2. I. repi-

trepidarunt ad huins iacula; spen-
re audemam. si quod robur non ce-
sit tanquam falce demessum, as-
tanquam cera Sole medio, aut me-
diis cincta nix ignibus; verei de-
sinam. sin nihil intactum transi-
has manus, si nulla vis, preces no-
lę, auertere, aut aliorum fletu-
m hęc tela valuerunt, quid sperem-
pares nascimur, eodemque celo ca-
dimus, diuites, pauperes, validi
invalidique: nec cuiquam certio
aut protractior hora, quę securum
faciat vel ad momentum. ita à tan-
breui, tam dubio, tanquam ab an-
nearum telis, aut si quid tenerius
si quid fragilius illis, pendet omni
hęc vita, & quę hanc sequitur zel-
nitas. monuit olim Poëta:

*Properat aursu
Vita citato, volucrīque die
Rota precipitis vertitur anni.
Rotarum more & quidem in prae-
oeps raptarū voluimur, nec adi-
tura mentem reflectimus, aut à ca-
volubili cursu labentibus animos
seuocamus.*

O qua-

O quando saniora confilia? intuere mortem propriū, si non ut culmos falce demetit rusticus, iuxtaq; plenos radit ac inanes, ita fale mors sua, fortunæ plenos bonis aquæ ac inanes demetit, parcere nescia, ac hilariū etiam fœcundiusque certiusque fertur in plenos, tanquam messi maturiores, & qui affatim biberint, nec vacuitate sua fallant falcem; sperare fugam aut salutem potes. Et virgulta quidem non raro ventorū ludent rabiem, dom flexuntur, non franguntur; rigidior tamen fratrex, aut quæ iam excrevit in arborem, ignara flecti, frangitur. at ubi mors pedem aut ferrum admoquit ingulo, virgulta ioxta arboresque cadunt. nec vlla, flexili superbōe vertice, non latè patula, aut prole sua dives, non denso septa nemore, aut solitudine visenda, illius aut cōnatum ludit, aut fallit istum. Dura mors, nullius auertenda precibus, nullis aut armatis minis, aut supplicibus

C. 3 votis

votis, quām certa venis, quām
exspectata? quām certō intermi-
nata, quām parum cogitata? & si
nem statuis diademati & sceptro
insulæ & opibus, voluptatibus &
cicapulæ, iuuentæ iuxta ac senecte-
pauperisque tugurio & dicitis gr-
az. Et tamen à te vna pendet aet-
eritas, illa felix aut miseranda, vnu-
que æterna, neutra reuocada, ne-
tra rescindenda; semel lata, sem-
per adiudicata. appellationi loco
nullus, non nouis votis meliori-
busque concessus. quo momento
rapitur, eo præmiatur quisquis el-
subitque felicem infelicemve ex-
eum, felicis infelicitate eternitatis.
Non regnis, non purpурę, non di-
ræ aut gemmis, non fælibos auro
que parcitur, ubi ad illam meta-
ventum est semel.

Et interim quæ parati cuios e-
runt? agri, palatia, horti, statu-
quocunque marmore aut etate lo-
dentes, quacunque lascivia aut ar-
prohocantes, argenti aurique pon-
dera culus erunt? tot seposita i-

delitias, & rāqne lascivientia, & solis meritò ignibus nata, quia soli libidini facta, dum naturam & mulcantur, ignes, licet ipsa frigida, omni Etna ardentes, iaculantur, cuius erunt? cuius petulci penicilli, & in alienis suisque sordibus ingeniosi, possessorum suorum, & quorumcunque spectantium improba scurrilitate illices, cuius erunt? iam quoties ab his, oculis animi que intuentum flammæ natæ, non accendentur testatori flammæ? nam quid hæc sunt aliud, quam ignium nutritij, & supposita pix flammis, oleumq; fornacibus immisum? vina verò per consules suos aut atates numerata, sepositæ que cellæ in alterius atatis annos cuius erunt? cuius leæti, & mutatoria mollem dominum lassantia? cuius fastidientis stomachi pronocatores? cuius condimenta in quibus quæsita fames nauseanti domino? vna hæc ab ripuit hora. Et quod mihi hæc, si hisce, ignibus ster-

Cc nigr

nitur via, & sternitur alternator propria
quod mihi hoc, quorum pertinet rius il
fruitionem, perennatura sequitur delib
preonitentia cito pede? quod hoc est
plus doloris, amissionis recorda
tione, quam delectationis, modis
fruitionis presenta*re* secum trahunt
nam quis moriens, si delectu*re* lo
ens, non eligat caruisse? quis mo
riens non exoptet praeuiam vitam
moresque contemptorum horum
Quod tunc facium voleas, cum propria
dentia in summo est, cum ratio pro
ualet, cum sapientia clauum tenet
cur non sequeris valens? potest no
tio nauigare secundo facilique ve
so, quid expectas tempestatem?
decumanos fluctus? potest erige
re integra nauis, quid tabula salutis
queris? potest te in tutum deducere
rebus integris, quid expectas
extrema? fera, dum mergeris, expe
ctio est; fera, dum peristi, pruden
tia est: ille prudens est, qui ante
prospicit mala, qui se suaque sub
ducit cautus; qui anteuertit futurum
pri

ternatur preprouida subdudione. temera-
pertenuerius ille, qui cùm potuit, noluit, &
ra sequitur deliberationem coniecit ad extre-
ma, sera pœnitudine, qui consilia
circumspicit naufragio factō.

Prudenter Ecclesiastes Regius,
cùm penitiùs introspexisset singu-
la, prorumpit in hac voces, *Dere- Eccl. 5.*
status sum omnem industriam meam
qua sub sole studiofissimè laborauī
habiturus hæredem post me quem ig-
noro, vtrum sapiens an stultus futu-
rus sit, & dominabitur in laboribus
meis, qnibus desudauī & sollicitus
fui. & est quid tam vanum? &, cui
laboro, & fraudo animam meam? imò
cui perdo eam? hæredi? quò mihi
hæres in ignibus æternis? nisi vt ac-
cendat illos; & dolorem dolori,
tormenta tormentis, ignes ignibus
immitat; vt qui cùm opibus secle-
rum illi materiam subministrare-
rim, pœnarum recipiam incremen-
ta, crescentibusque illis in diuite
hæreditate, crescant & testatori
supplicia.

Ce 5

Jam

Iam post mortem ut primum
nimis dimissa in magnum illum suum diem, quis corpori honoris quoniam non horror cadaveris? momentum pectorum putorique, & forma iam nulla. momento cinis & rigor & ingus, & carorum fuga. & tamen huic cadaveri quæ non parata sunt & gemmæ, delitæ & honorum amœna, fontium in tot animalium rupiumque prodigiosarum simulatione mendacia, tot inferni supernæque, lateraque ambientes scaturigines, spectatoremque sonus fallentes, tot monstra aquam videntia, tot in berecundo mendacio lascivientia, cui, si non huic cadaveri ornamenta & odores, vincti & molles thorii, purpura & omnis augustior suppellex à terrarum virtutibus in luxuriaz admirationem uocata, cui, nisi huic corpori intuere, quam prudenter, tecumque cogita: neque enim alieno opere consiliario: & videbis corporis hunc parata, nam animæ quis aut

rum, regna odore timore laqueo neque tegiti non in toru deliti nam claric ipsu in suo bilia fra se coagi quan quid pend pori ram cum mes, quam

rum, aut cogitauit purpuram? quis regna, aut electibiles cibos, quis odora vina? quis hortorum fontiumque portenta? quis tecta auro laqueata, quis vermiculata gemis? neque enim aut auro, aut gemma tegitur, non clauditur parietibus, non reparatur odoribus, non pratorum, nemorum, hortorumque delitiis capitur. corporis hęc sunt. nam animus omnibus his maior clariusque est, rideisque hęc si se ipsum intueatur, ut indigna generi suo, ut calcada pedibus, ut ignobilia elementa, tantoq; magis infra se posita, quanto ex elementis coagulata minora sunt cælestibus, quantoq; hęc antistant illis. quidquid ergo hic magnum, totque impendiis curaque conquisitum, corpori fuit, cadaveri fuit: cui si mortam dederis non multorum dierum, in serpentes, bufones, vermes, ac venenaria quęcunque, tanquam in amica sibi degenerat.

Cc 6 Intue

Intuere deinde, quæ huic à te
sollicitudinum tuarum h[ab]e, rede, tra-
dita. quid vilius terra? huic con-
creditur hacque vna tegitur. quæ
quid natura dedisse vilius, vilius
committeret.

*Huic, cuius votis modò non suffi-
cerat aurum,*

*Quod Tagus & rutila voluit Pe-
ctolus arena,*

*Frigida sufficient velantes ingui-
na panni.*

vbi verò hic forma & opes, vibile
torum mollia, cedum augusta, hor-
torum amœna, vestium superba
deliciarū exquisita? pars brevissi-
murus ignobilis terræ, & ignobilior
pars, esca vermium. non & mat-
ties? Et hęc est illa caro, quæ & i-
& animam traxit in infelicem eten-
nitatem. cuius ut obsequerer affi-
qui, & stolidę in socia sibi elemen-
ta propensioni, nunc angor infi-
lix, & consilij expers, æternitatis
dubius, æstuo miser, iam iam rapi-
endus, & deducendus in aliū cam-

pom

huic à rede, trahendus tribunalia, solis accusatoribus sociis. & inter tot agmina solus, inermis, incomitatus.

Quanto prudentius certiusque res suas instituant, qui ita se sive que comparant, ut moriantur morte iustorum. At nemo hac moritur, nisi qui vixit vita iustorum. imitemur ergo vitam, si mortem volunt. pares exitu & præmio sunt, qui pares cursu & Inertia fuerunt. iniitemur dum tempus patitur, ne serò neglectum doleamus. serò terram respicit, qui haustos fluidibus pleno ore elementum bibit. serò domum munit spoliatā omnibus, serò auxilia circumspicit circumfusus hostibus; serò arma parat inermis inter inimicas acies, serò prodigam manū retrahit exutus omnibus. quid venena inclamas, quæ vulturea hausisti? quid lapsum senescentis domus, & totante an-

Cc z nos

nos ruinam minitantis? quid mucronem detestaris quem spontaneus induisti? antè oportuit dum præcauēdi noxia tempus fuit. nunc nudus, inermis, sociis destitutus armis, ære alieno oppressus, ruina sepultus, veneno ac ferro pœnaldia depascente, sera venit pœnitudo, sera prudentia, sera delibera-tio. tunc oportnit cùm res integræ moram & spatium dabant.

Et quam sperare debeam pœnitudinem in illa hora, in qua vicius morbo, fractus egritudine, vixanimi satis est ut dolorem perforam tota hora cogitationibus, sollicitudinibus, anxietatibus, inter se validè pugnantibus? cùm plurimum sera hęc pœnitudo plus adserat desparate rei, quam melioris-uentus, aut pœnitudinis certa.

Ergo dum vita manet, dum con-stant vires, dum adhuc receptaculo-cus, sequamur prouocantem Do-minum; *Conuertimini & agite pa-*

Ezecl, 18.

nites!

Philosophus Christianus. 6: 5

nitentiam ab omnibus iniquitatibus
vestris, & non erit vobis in ruinam
iniquitas. proiicite à vobis omnes
prævaricationes vestras, in quibus
prævaricati estis, & facite vobis cor
nouum, & spiritum nouum. Sequa
mur pœnitentem Prophetam Re
gium qui sequenti sumus tabentem.
Laboravi in gemitu meo, lauabo per
singulas noctes lectum meum, lacry
mis meis stratum meum rigabo. quia
non est in morte qui memor sis tui.
atque hinc exclamat: Illumina ocul
os meos, ne unquam obdormiam in Psal. 13,
morte. Ne quando dicat inimicus
meus, Præualui aduersus eum. nam
ferè in morte præualet inimicus,
cùm dilata in mortem pœnitudo
est. & raro vota transcendunt cœ
los, que extrema vita expressit de
speratio doloribus fracta, lassata
mœroribus, futurorum exspecta
tione pauida, presentium spolia
tione indignabunda, præterito
rum punitione tremula. Atque
hinc etiam habes monentem:

Non

Eccli. 27 *Non demoreris in errore impiorum
ante mortem confitere. A mortuo
quasi nihil erit confessio. Confiteberis
vivens, viuis & sanus confiteberis
& laudabis Deum, & glorificaberis
in miserationibus illius, magna est
enim misericordia Domini, & pro-
piciatio illius conuertentibus ad se.
ita tamen ut ne tardes conuerteris ad
Dominum, nec differas donec pre-
occupent te laquei mortis, & dolores
inferni circumdebetint te.*

Licer enim non desint qui post
vitam sceleribus transactam, ro-
tos se conuertant ad Dominum;
dum mors proprius urget, & pede
pede premit. è multis tamen mil-
libus vix unū alterūmve reperias,
reliquorū mors vita similis nil de-
generat à toto curso. & quām fa-
tua fiducia est sperare se fore illum
è millibus unum. Latronem fōi
obiicies Christo sociatum pœnū
extrema confessione nobilem, fa-
cebor Iubens unam hunc reperi-
qui in crucis ultimo, inter insultan-
tium

sum carnisicum verbera & minas,
ludorum ludibria, amicorum fu-
gam, e tormentis auderet stare pro
veritate propugnatoribus destitu-
ta, clara damnatione feriens im-
probitatem socij, reatum palam
confessus, meritisque poenas suas,
imperitas Christi: sed vnum tan-
tum, ne inani spe prorogemus e-
mendanda, & vnum tamen, ne ul-
tima desperatione diffidamus me-
liora. Et singe animo Sullanam aut
Luculleam aliquam measam sub
Apicianis mille fercalis gementes,
vnumq; inter omnia veneno gra-
uidum. quis temerarius qua cum
fame proritante audeat intin-
gere manum? quid si preter vnum,
fetula reliqua nouercali succo na-
tent, eritne tam cucurbita quisquam
qui dexteram extendat fami restin-
guendę, siti leuandę, crapulę far-
ciendę, curiositati explendę? quid
vero si porrò pergit manum pro-
tendere, non inclimes, Cane, ve-
nena latent, incertum qua lance,
tato

titò abstinebis, non potes sine pinam
riculo manum admonere. perfisi est
futim famemque quæ te trahunt qualis
exitium, non est hic cibus, mors exspe-
non est nutritia, Claudiana mendet
est, si pergit in stolido incepit
non vim adhibebis, retrahesque
etiam nolentem, maximè si am-
bus, si cliens, si sanguine etiam pro-
pior? & sperare inter scelera aude-
bis securā mortem? inter tortio-
tes sceleribus vitiisque pares, mor-
tem latronis, tanquam patinam
nam veneno viduam? si è millibus
vni mors effet subeunda, vere
meritò poteras ne in caput tunn-
ifausta sots incideret, circumspic-
ctares, caueres, fugeres, singula-
ne totis satis tutò te committeres
quid facies inter tot millia infantium,
beatarum veò mortuum pa-
cissimorum? memento, postana-
ram Euclioniam vindemiatione
voarum: rarior etiam mors bona,
mors beata, vitam sequitur impro-
bam. & quis à canino vultu humer-

es sine p̄nam speret umbram? corporis hęc.
re. perfisi est, nec assimilatur alteri. sed &
trahunt qualis in agone mens & vires, talis
mors exspectari successus debet: respon-
na mendicent luctu p̄emnia, operi mercess,
victoriz palma ab ignaua cubatio-
ne quis triumphum p̄scat? quis
nē si am virtuti debita p̄emnia ē molli stra-
etiam pro to? sudoribus & vulnere hęc pa-
lera aude rantur; nec vlla certior coronaz,
r tornio quām q̄ue victoris sanguine purpu-
ares, mōrata, lētam s̄pē Domīno gratamq;
renonat memoriā. eadem de mor-
te cogita. respondet vitæ, à cuius
fortunato infortunatōve decursu
illam metire. pr̄mium vitæ bona,
mors bona; malæ mala est. delige.
procul ludus. æternitæs ab hoc de-
lectu pendet.

Et volo te hic etiā ad ipsius mor-
tis contemptum ducere. magnum
hoc, imò leue est. vide quām à mul-
tis minimis de causis contemna-
tur. hic pecunia naufragium pas-
sus laqueo vitam finiuit, hic se
pr̄cipitauit ē teq; ut creditoris
effuge-

effageret minas, minas, alias ne in
hostiles veniret manus, ferrum per
viscera adegit, quartus accepta co-
tumelia vitam veneno abrupit,
quintus in omnimorte, anime per
vulnera viam dedit, aut in illius
procubuit ferro. sextus repulsam
passus inedia vitam finiuit. inuen-
ta & mulier est, que cum valetudi-
nem viri desperasset marito colli-
gata, comes illi, dux, exemplum,
& necessitas mortis fuit cum se ab-
fecisset in lacum. innocentus & puer
Lacon, qui ne serviret illis sum pa-
rieti caput rupit, & è captiuis Ger-
manus, qui cum ad spectacula pa-
raretur, nec aliud haberet quo se
eriperet, infami ligno spongiaque
præclusit fauces, fuit & alius qui
demissio capite ceruicem circum-
acta rotæ strangeret ita eodem quo
vehebatur vehiculo pœnam effu-
git. lanceam etiam alter, qua in
Naumachia spectaculo veteretur
cum accepisset, totam ingulo suo
immisit. inætor itaque, termido,

& ip-

& indignatio, extrema mancipia
mortem docuerunt contemnere.
non poterit eadem virtus? aut mi-
nor a huic quam dolori ad contem-
pum robora? intrepidi illi non
eunt, ruunt in mortem, & nobis
non animas, non color stabit cum
mors proprius accesserit? & quid e-
uenire Christiano potest turpius,
quam in ipso securitatis limine tre-
pidare, sollicitum esse, & expaue-
scere? causa horum. quod ad sola
presentia mentem conuertimus fu-
torum ignari aut dubij, vel quod
bonorum inanes quorum deside-
rio laboramus, iudicem pertime-
scamus. bene vixisse tuta ad mor-
tem semita est, talibus enim melio-
ra restant onere detraho. quare
nec timidè, nec oscitanter compo-
nuntur in illum diem quo remotis
dominum fallentibus ad meliores
commigrabunt. & verè maximum
argumentum animi ut prudentis,
excelsi, & magni, & ab altiore ve-
niatis, ita verè Christiani est mor-
tem

tem contemnere. scit enim quodierum
sturus est, qui unde & a quo veni-
vit meminit. scit quis illum locutione
exspectet, cum sciat cui condicione
fuerit. scit quid sperare debeat
cum sciat quid responderit ille qui
dare potest, falli non potest. sed
denique quam longè haec vita in-
illam quam exspectat posita sit.

Et quis hanc vitam sine graibou
in commodis transegit? hic latens
insurgit dolor, ibi capititis, oculo-
rum, aurium: ibi pulmonibus ie-
core, pectoraque toto quatimur,
alibi deiectio, catharrus, calculos
colici dolores, renum stomachique
molesti sunt. hunc sanguinis ma-
ligni qualitas infestat, illum etiam
boni copia prægrauat. & tamet
amamus hoc corpus, & aeternum
vellemus, aut sane in extremam
tatem protendi hoc domicilium
tam putre, tot casibus obnoxium:
quasi ignoraremus tantum nobis
de meliore, & a qua omnia hec
exulant incommoda, annorum
dierum.

nim quidierumque descendere, quantum
uo ven miseræ huic quacunque prologa-
um locutione accessit. hinc generosior
condit mens conscientia sibi vita melioris
debet quamdiu in hac statione est, ad il-
lam se parat enim & nata & empta
est, reliquis vero vita huius vivitur
vitæ instrumentis ad illam valiteris.
& quis mari se committens nauiga-
tionem perpetuat, nec de portu
cogitat? quis usque eò impensé
delectatur fluctibus, ut propositi si-
bitermini memoriam exuat con-
tentus iactari, tolli, deprimi, peri-
ditari, sorberi? idem euenire vi-
detur vita huius cupidissimis, sem-
per hac iactari gaudent, de sequi-
tura ultima cogitatio est, cum ta-
men illa ad hanc concessa, & ad
hanc solam. immo non vita hæc ad
mortem via est, & ad hanc per il-
lam itur? non mors ad cœlestē vitam
iter est? quid exhorrescis iter quo ducit
ad meliora? molestum est?
cogita ad quæ te dicit, inter optan-
da repones, & incipies contemnere
quod

quod antè pertimescebas, leueque circum-
arbitraberis quidquid in illo vide-
batur graue, dulce quidquid ama-
rum, suave quidquid asperum, molle
quidquid durum, unde bisque vo-
uere quidquid antè expauescebas
nimiamque moram incusare, cuim
antè preproperum gradum accusa-
bas. audi è profunda gentilitate
vnum, nec pudeat imitari. igno-
rare malum est, dicere etiam viro-
rum maximo, bonum. ita Philo-
sophus egestatem professus discit
puero manus satis esse aqua haui-
endæ. Ego certè, velut ille laetus
sententia de omnibus annis meis di-
venerit, ita me obseruo & alloquor.
Non timide me componam ad illu-
diem quò de me pronuntiaturus san-
virum loquar fortia, an sentiam, si
simulatio fuerit quidquid in fortu-
ia et laui verborum contumacium mor-
tem ille querit ut athleta campum
virtuti ostentandæ, adeò non me-
tuit illam, audet pronocare, audet
diem illum vovere ut virtutis sui
circum-

leneque circum, ut pugnæ suæ vicitricem a-
illo vide renam.

nam ipsam mortem si intuearis
propius, quid in illa inuenies per-
timescendum? dolorem? maior in
morbis est quam in ipsa morte. &
dolorem non podagricus contem-
psit, non in partu mater? non in-
ter flagra mancipium? & ne egre-
diamur veteres, non Mucius in fo-
culo, Regulus in ferrato dolio, Phi-
losophus in mortario? quid quod
audet inter acerbissimos vesicæ, &
exulcerati ventris cruciatus, ex vo-
luptatis officina Epicurus, beatissi-
mum hunc & ultimum diem ago, ~~quod~~
habeor bene. & Christianus post hos
gentilitate dolorum videntes, post
tot virgines prima etate ignium
triumphatrices, cum riderent in-
ter flammas, vngulas, carentes la-
minas, forcipes, & insultarent ty-
rannis, ante lassatis carnificū dex-
tris, quam vel frontem rugarent,
vel oculum demitterent, post Chri-
sti sui sudorem, vincula, flagra, vul-
nera,

Dd

nera,

nera, sanguinem, clavos, crucem
post reserata calorum adyta de do-
lore expauescat, aut cadent lacry-
mæ æternaturo præmio proposito

Audiamus vnu ex Epicuri scho-
la. *Dolor omnis leuis est, si ferre pos-
sum; brevis est, si ferre non possum.*
Christianus dicat, *Dolor omnis le-
uis est, si cœlum intueor; brevis
est, si æterna cogito: nec volo te-
tamen currere ad mortem. neque
enim venit à virili animo libido il-
la moriendi. bene Epicurus. Ri-
diculum est timore mortis currere ad
mortem, aut vita rædio in illam pro-
perare. ut coniungaris tamen Chri-
sto si dissolui cum Apostolo deli-
deras, beatus. reliqua moriendi
vota à metu nascuntur, vitaque au-
 odio aut fastidio: & ignauos fe-
corripiunt, quos rabies quedam
aut subita indignatio ad illam im-
pellit. hinc isti qui instantem pra-
ueniunt mortem & manu sua oc-
cupant. stulti qui alienæ crudeli-
tatis suspiciunt procurationem*

& qui

& quid immanius carnificis & ini-
mici manu cadere, aut sua. impo-
tentis ferè & dimissi animi signa
hęc sunt, & graui ora metuentium.
quare cùm suauius sperent sua quā
aliena manu cadere, mollius mor-
tis genus eligunt. raro hęc cadunt
in generosiorē aut acriorem in-
dolem: nunquā in eos qui in spem
eternę vitę viuunt. qui licet hila-
res venientem mortem excipient,
ad quam se diu composuerunt, nō
ruunt tamen in illam belluarum
more cæco dolorum aut formidi-
nis impetu. Magnus gubernator
& scisso nauigat velo, diffraicto ma-
lo, lateribusque quaqua elemen-
tum haurientibus, adeoque ex-
cuso etiam clavo: & si exarma-
uit, nauigij tamen reliquias aptat
ad cursum, tandemque ex tabula
generofus nauigat, nec desperat
etiam inter fluctus: scit hos non
paucos eadem vi qua forbuerant,
eiecisse in columnes. ita non semel
ruina, quos videbatur oppressura,

Dd 2

mol-

molliter depositit. & gladium iam ad
les ab inimici iugulo reuocauit hinc et
Non quod hac spe sola Christiani medita-
animum firmet. potentiori robo didicit
re opus est ad mortem non timere est certa-
dam. quanquam & illa lenia Pro-
mum ad securitatem parent, magis
cumque mitigent: licet non unque ne-
mersum tollant. futurorum expira impo-
tatio ex solido formidinem ad tis &
mit, cæloque reposita premianos
dicitus illam enellunt.

Inuabit etiam ad mortis cōtem-
ptum, frequens illius meditatio-
nam ut patiendo leuia sunt ma-
(videmus hoc in triremibus, p. gladii
strino, ergastulis, inter compede-
& flagra) ita diu cogitando. neq; menda-
enim mortem latus exceptit, nimirum pa-
qui ad illam diu se composit. animus
sanè præcogitati mali mollior i-
venit: nec tam altè ferient animi murati
diu præmeditata. nemoque nō est qui
fortius excipit ad quæ se compotatur: im-
suerat. at imparatus etiam ad piatos
missima expauscit. atque hinc prorun-

dium mihi ad levissima expauescit. atque
euocari hinc etiam verum illud, *Qui assidua
christian meditacione mori didicit, servire de-
ori robo didicit, supraque omnem potentiam
timet, certè extra omnem.*

Proderit etiam frequentata co-
tent, ma gitatio aliquando moriendū, hanc-
non vni que necessitatē omnibus à natu-
ra impositam, quæ res etiam impe-
nem ad tis & ex infima plebe ingentes a-
ramian nimos dedit, dum se ad ineuitabi-
lia ferenda componunt. ita gla-
diatores olim antè, & in ipsa non
meditatio raro pugna timidissimi, iugulum
unt mal aduersario præbebant ut errantem
ibos, p gladium certius sibi attemperaret.
ompede & non prudentis est ferre quod e-
do. neq mendari non potest? magnam e-
epit, n nim partem doloris adimit paratas
osuit. animus vocantem Deum, quo au-
llior id fore cuncta proueniunt, sine mur-
nt anim muratione comitari. malus miles
o que no est qui imperatorē gemens sequi-
e computur: impigri ergo & alacres exci-
am ad pliamos imperia, & cum non uno
te hinc prorumpamus in has voces,

Dd 3

Duc

Duc me parens, celsique dominus
tor poli,
Quocunque placuit. nulla parendi
mora est.

Scio plerosque vita amore teneri, cui tanquam catena colligati non
facile se expedient. potuit hec va-
lidius colligatos tenere, qui ante
Christum finiri cum morte reliqua
arbitrabantur. quanquam non ultimus illorum in clamet: *Quid re-
rrear? consumptis nihil restat, bona
pariter malaque sub morta sunt. At
Christianos quos potior manet vi-
ta, quae sine morte adiri non po-
test, quid tenebit? diutix, digni-
tates, voluptates? at illa aliquando
dimitenda sunt. & quid interest
morte accidente diutiis illis visus
fueris, an citius deposueris? ubi-
nim ad illam horam ventum fue-
rit, nihil ad rei summam faciet bre-
uior diuturniorve possessio. nisi
quod maior ex diuturniore con-
suetudine pœnitentia oriatur. co-
gita aliquot è familiaribus olim*

tuis vi-
tem in
in med
ad sen
men si
ciore
tra pri
an illu
nauig
seignes
lentiss
pertin
tuleru
alios m
tum d
xit, ali
git. n
tardiū
fuerit:
pi plus
inde si
ra eu
sonue
ille en
est, q
liori

lominis tuis vixisse, ex his primum mor-
tem inter initia rapuisse, secundum
in medio flore praescidisse, tertium
ad senectutem seruasse. omnes ta-
men sustulisse. quem ex his felici-
orem arbitraris? illumne qui in-
tra primos annos portum tenuit,
an illum qui seriùs? quem inter
nauigantes maria? illumne quem
segnes fouerunt venti, & malacia
lentissimo tardio lassavit, an quem
pertinaces venti celeberrimè per-
tulerunt? idem de nobis arbitrare,
alios mors velocissimè ad destina-
tum diu animo terminum addu-
xit, alios languida mora macera-
bit. nihil ergo admodum interest
tardiùs citiusque aliquis abreptus
fuerit: inter vitia aut virtutes abri-
pi plurimum refert. virtutem pro-
inde se temur, ut quacunque ho-
ra euocatorium illud imperium
sonuerit ex alto, paratos inueniat.
ille enim diu vixisse censendus
est, quem mors exspectantem me-
liori vita reposuit. neque enim

Dd ♀ fui

fuit hęc tam mors quam commoti-
tio in melius. ille citò abruptus que
inter vitia mors inopinantem de-
prehendit. nam quid refert octo-
ginta an centum annos vixerit, si
inter scelera non tam vixit, quam
continuavit mortem? nisi tu ho-
minem à plantarum aut arborum
vita metiaris. ab animi vita homi-
nem cense. non vixit hac vita qui
inter vitia vixit. neque enim ex ra-
tione qua vna homines sumus vi-
tam egit, cum illa ad virtutem nor-
ducat. hanc qui amplexi sunt, li-
set celeriter vitę huius enauigant
maria, magnum tamen iter emens
sunt, & diu vixerunt, quia in om-
nem posteritatem ac cœlum vixe-
runt:

Quod si ad æternitatem oculos
coniicimus, quantum amabo alteri
alteros præcedimus, qui diuissime
vixit & qui breuissime? stillicidii
ad Oceanum, arenam ad illius lit-
tora compone. nulli multum è stil-
licidio & arena perire potest. &

minor

minor etiā hēc vita æternitati cō-
posita est. & quem inter mortē
damnatos arbitrariis beatiorēm, quā
primo diluculo an qui sub nocte
in crucem tollitur? omnes mortī
adiudicati sumus. ocyūs ille, seriūs
alter iudicis sententiam expletos
quem feliciorem, qui inter cœnandum
solatus est, an cūi nox inse-
quens somum continuavit mor-
te? neque maius inter nos spatiū
intercurrit, imò lōgē minus si æter-
na cogitamus in quę vivimus. nam
reliqua omnis vita inanis & fru-
stratoria est, magisq; mortis quām
vitę nomen meretur: cūm sola ani-
mę vita vitę nomine donanda sit;
qua vivunt qui virtuti qui Deo vi-
dunt. cui quicunq; vixit, imen-
sum vixit, paucis licet annis vixe-
rit. immensa namque spatia post
se reliquit, peruenitq; ad illam vi-
tam, ad quām Christi sanguine emi-
pti sumus, qui sic vinit, securus vi-
vit. singulos enim dies, singulasq;
horas vitas patat, adeoque omnię

Dd 5 mons

momentum vita illi est tota. si quid addiderit Deus, in lucrum depositum, & pergit illi viuere a quo illud accepit.

Discimus hoc etiam a Stoico.
Quomodo fabula sit vita: non quam diu, sed quam bene acta sit refert. nihil ad rem pertinet quo loco definiri tantum bonam clausulam imponere. Talem imposuit non qui diu vixit, sed qui bene. neque dies aut annos ad hanc inuabunt, sed mens virtute exulta. & quantos annos desideras ad vitam laudatissime claudendam? ad mortem late animo excipiendam? vis nonaginta? minor in illa etate vigor ad ardua est. & ipsa longior vita consuetudo etenacius nos sibi implicavit. si veteres inquilinos loci consuetudo etiam inter incommoda detinet, & roga ex iis aliquem qui ad eam etatem corpori suo vixit, paratos ad mortem sit. negabit. annosque etiam sibi aliquot depositet ad sarcinas colligendas, quasi tot anni non

nom suffecerint. nec nouum hoc cuiquam videri debet. omnis enim illis vita quantumvis protensa, breuis est qui illam opibus, honoribus, voluptatibus metiuntur. innumera enim hęc sunt, nec antē finem facient quām præscindas, posterior hoc vita non fācit. ferē enim euenire videmus, vt hęc non nisi cum ipsa vita præscindatur sera pœnitudine. Adeoque cum ætate pleraque incrementa sumunt crescuntque crescentibus annis, non antē modam finemq; quām mors vita positura.

Adolescentem deinde intuere qui virtuti qui Deo suo vixit, quare quo fronte morte excipiet, quo animo. Respondebit interitus, Optimo. militem enim se esse imperatoriis iussis obsequentem? sciens se non esse delectus sui citius tardius enocetur. parere & obsequi se didicisse, ad eamque rem sat animorum se habere: neque breuem sibi vitam videri quae sat

Dd 6 longa

longa ad salutem est, & quam pro-
ductiorem noluit cuius nutu reso-
cunes temperantur.

Et ne quidquam intactum relin-
quamus. quid magnum est diu vi-
uere? vincimur à ceruis & cornu-
torque aliis animantibus. neque il-
lud in manu tua posuit Deus, ut ab
eo laudem sperare possis aut de-
beas. benè viuere magnum est, lau-
demque promeretur, & hoc tuum
est, à tuo ergo laudem spera; fatui
ab alieno querit. & ut optio tibi
cōcedatur, quando vis mori? ado-
lescentior non vis, necdum preli-
batis saeculi commodis. virum me-
ri durū est gloria aut illius spe ple-
num. seneatus prudentię seruans
& nepotibus præsidium. vis ergo
nunquam mori? at tu memento-
vire illum nolle qui mori nō vult.
Heb. 13. In mortem enim nascimur, in mor-
tem vicimus, nec habemus hic na-
mentem ciuitatem, sed futuram re-
quirimus. & non indies aliquid
subtrahitur vite, & properatur ad

metam

metam magnis passibus? fatui. o-
mni momento morimur, & mori
nolumus.

Et quid habet mors mali ut me-
ritò pauas, si vita caruit malis? au-
di è natus Philosophis vnum, nec
pudeat Christianum imitari, Cùm
ex his vinculis, & ex hoc carcere eno-
laueris, tum cò peruenies ubi nulla
erit molestia, nulla sollicitudo, nulla
te senectus poterit affligere: vita au-
rem soluta & tranquilla, quam nulla
mala & incommoda consequetur, cum
stabili quiete, illuc in natura contem-
platione philosophando, neque cum
urbæ colluione, aut in theatro, sed
in perspicientia veri omnis traduci-
tur. Quid post hanc è gentilitate
fidiciam trepidas Christiane? di-
see. quin imò altius exurge: ad
maiora te vocat Deus. neque po-
test mors Christiano materies mali
esse, multorum finis est: nisi vitam
improbam mors similis clauserit.
que ne claudat, præmunienda erit
his similibus in canticam medi-

Dd x camen-

eamentis, Omnis dies extrema erit
 omnis hora vltima aut vltima pro-
 xima. omne momentum vitam
 claudit, omne vita tota est. Pare-
 nascimur, morimur pares, & ori-
 gini committimur terræ. Nihil in-
 valisti in hanc vitam, nihil efferes
 nullæ evocatum comitantur opes
 nulla' cineri gloria. voluptas om-
 nis fugit. sera pœnitentia manet.
 Quocunque te contuleris, eingeris
 testibus, hostibus, iudice. Nulla
 cogitatio effugiet Deum, nulla in-
 donata abibit. Sistimur iudicii nul-
 lo discrimine sceptri & pauperis
 easæ. Sola te virtus tutabitur: sola
 terrebunt crima. Prudens dele-
 tus peritura negligere æternitate
 proposita. fatuus delectus æterna
 negligere, perituris immori. Pro-
 dens commutatio brevium labo-
 ram in perennatura gaudia. Stol-
 da commutatio fugitiuorum gau-
 diorum in æternos ignes. Volu-
 ptates, opes, gloriam, nullo exo-
 moriturus ferè subsequitor ignis

contemn

conte
 non-
 profe
 ternit
 errare
 melio
 comp
 alia si
 aberr
 Epule
 Epule
 Delig
 illoru
 mom
 de at
 lectus
 & sol
 & ma
 mors
 uigat
 ceda
 est qu

A.
 Scrip
 Pulu

Contemptum horam cœlo manent
non-moritura præmia. In illarum
prosequitione errare potes, & æ-
ternitatis error est, in illarum fuga
errare non potes, & cœlo reposita
meliora sunt. Ad Christi vitam si
componas tuam, falli non potes;
alia si curras semita, falli potes, &
aberratio æterna est. Non sequitur
Epulonius ignis Lazari vitam, nec
Epuloneam vitam Lazari exitus.
Delige hic gaudia, ibi flamas; hic
illorum contemptum, ibi gaudia,
momentanea illa, ignis æternus,
de æternitate & momentaneo de-
lectus est. Mors ad æterna via est,
& sola est. Portum amas? ventis
& mari te commite, cœlum amas?
mors enauiganda est, lenis in ena-
uigatione labor est, cui præmia suc-
cedunt æterna. Stulta illius fuga
est quam pœna consequitur æterna.

Addamus in hanc rem quedam
Scripture loca maximè illustria.
Puluis es, & in puluerem reuerteris. Gen. 35

Dies

v. Par¹⁹ Dies nostri quasi umbra super te
 Iob. 7. ram, & nulla est mora. Dies mei
 lociūs transierunt, quād à tex-
 tula succiditur. Quasi putredo con-
 mendus sum, & quasi vestimenta
 Iob. 13 quod comeditur à tinea. Omnis caro
 Ecclii. 14 cut fœnum veterascet, & sicut folia
 Eccli. 18 fructificans in arbore viridi. Num-
 rus dierum hominis ut multum et
 rum anni, quasi gutta aquæ marina
 putati sunt, & sicut calculus aren-
 Sac. 4. sic exigui anni in die ævi. Quae est
 Thess. 5. ea nostra? vapor ad modicum par-
 Dies Domini sicut fur in nocte, i-
 veniet: cùm ei dixerint, Pax & se-
 ritas, tunc repentinus eis superuenient
 interitus. sicut dolor in utero bab-
 bi, & non effugient.

Hec serius scrutator animo vi-
 lue, nec timebis mortem. quin
 gaudebis ad illius nomen, mag-
 etiam ubi proprius accesserit, &
 monerit iugulo manum, tunc
 propinquo respicies portum, mi-
 taberisque ubi excedens, ta-
 breuitanta spatha, tot maria eme-
 (10)

sum, plerisque qui ante te, aut te-
eum viuere cooperant, in alto ad-
huc inter sequentes fluctus pericu-
lis proximis destitutis. & alios qui-
dem scopulis videbis illisos, alios
inter brevia talo inherentes, mul-
tos post naufragium è tabula ter-
ram prospectantes, plurimos etiam
fluctibus haustos. at tu securus mor-
tem amabis portus tui amicum ma-
re. oderint illi qui in spem viuunt
vanissimarum rerum, nec salubria
illa monita demittunt in pedius.
quibus nihil potest esse miserius,
cū turbinis more incogitata mors
superuenerit. hinc illi clamores.
Quid hoc? non exspectabam. in
hoc honoris, opum, voluptatum
cursu, plenâ etiamnum animâ ad
ignota rapi? vno momento præ-
scindihęc omnia? etiam sperata à
radice & semine euelli? cara mihi
ante omnia vita quò laberis? quò
auium nubiumque more fugis, lu-
disque spectatorem? nimirum mo-
tiendum est? opes, honores, vo-
luptates.

Iuptates concedo, tantum viam
moriendum? quin & cum magno
Mecenate,

Debilem facito manu,

Debilem pede, coxa,

Lubricos quate dentes.

Via dum superest, bene est;

Si das, sustineo crucem.

Ignava mens à qua carminis huius
effeminata turpitudo, timoris de-
mentissima paetio, fœda vite men-
dicatio.

*V*sque adeōne mori miserum est
ut quisquam per supplicia mali-
tiae bescere, perire membratim, quam
semel exhalare? qui hęc voleat,
quid habebit sanctum, vt vinali
non amicos, liberos, non coniur-
gami, non patrem. omnia hęc pre-
tium illivitæ erunt. & quomodo
hic morietur, quomodo vinet, quo-
modo intuebitur secutus lucem
tot scelerum consciam? quomodo
stabit in illa incertitudine conce-
dendæ aut negandæ vitę? Quid
vivis tanquam non moritores?

Nullum

viānam nullum momentum certò conces-
sum est.

Quanto prudentius rem suam
instituit, ut dixi, cui omne momē-
tum vltimū est? potest de hoc dici,

*Quisquis sub pedibus fara rapacia,
Et puppem posuit liminis vltimi,
Non captiuia dabit brachia vin-
culis,*

*Nec pompæ veniet nobile ferculus,
Nunquam est ille miser cui facile
est mori.*

Ille etenim intrepidus enocatoriā
horam, quę mixtum hoc diuini hu-
maniq; secernet, reddetq; condi-
tori suo, exspectat corpori non ani-
mo supremam: reliqua quę adia-
cent tanquam hospitalis loci do-
mum transit ut nō suam, ut alienas
sarcinas: è quibus scit nō licere sibi
plus efferre quam intulerit; cù m
natura ut intrantē sic redeuntē ex-
euntiat, quare nihil est quod illū ma-
gnopere hic detineat, dies namq;
hic extremus, eterni illi natalis est.
Tūc enim incipiet viuere, cū onere
deposito

deposito, & tanquam materni v*er*gi claustris reseratis, detractis nervis, carne, sanguine, tanquam de oppenso corporis, erumpet in perpetuum, ad meram & puram suam lucem, nulla ibi serenum umbra turbabit, nulla nox adimet, actione demum se in tenebris vixisse sentiet cum totam lucem exceperit, quam nunc quasi per umbram a perdensam nebulam intuetur, quid ergo quenquam deleget in hoc corpore, quo quamdiu cingitur, spoliatur caelesti illo lumine, sideribus que in plenu*m* lucentibus? aut quousque capitur hoc contubernio sed et atq; solidae carnis? aleius aliquid sublimiosq; meditandum, nonem mensibus nos tenuit maternus uter, pr^aparavitque non sibi, sed huic loco in quem videmur emitte, idem de corpore hoc cogita, animam tanquam utero circumsepsit, sicutque non sibi, sed maioril luci cui condita, quid proinde times egredi & deponere huc nouissima
ae se-

ac secunda velamenta, aut carneā
hanc membranam qua tegeris? ne-
mo in hospitio aternat, itinperis
instituti finem speciat. perge quā
euocaris via, tempus enim est ut ar-
cana tibi nature referentur, ut libe-
rior afflēt̄ aura, ut te ubi locum-
que cui conditus exhibeat, ut ali-
quando fruaris cui natus. non po-
tes nisi mortis tanquam obstericis
manibus. quamdiu amas concludi
hac nocte, & peregrinus abesse à
patria domo, quę te tot annos ani-
da ex p̄ficiat, protocat, allicit? quā-
diu innat exulare à patria corona,
diademate, sceptro, purpura? om-
nis hora, adeoque momentum o-
mne annus meritō videri debeat
calestia cogitanti. nam quid te hic
tenet? confer hęc cum aternis vi-
erque alterius in quam creati, &
pudebit te cogitationum tuarum
quousque imitariſ pueros qui ad
ignota obstupecunt, & nonitate
admirabondi tenentur? inspice.
excuses errorem. An te rapiunt
hęc

hęc amēna? auium more transvolant, citiusque quām venerantur
deunt,

*Quām citō purpureos deperdit tor
ra colores,*

*Quām citō formosas populis alba
comas.*

An variarum gentium mores? nihil meliorem facient. & ferè de-
terrima quęque altiūs inhārent, an
immenſa agrorum æquora? cogita
cœli spatia, tot sideribus inter se
lumen miscentibus, illustrata. an
irriguz perennibus aquis valles?
æternant cœlorum fontes diuite
semper & indefecta vena, nullis
nubibus imbricata, nulla alluvie
maculata. an secreta scrutaris flu-
minum, vt Nilus æstino incremen-
to tumeat, vt ereptus non uno lo-
eo oculis, magnitudini, lux Tigri
reddatur, vt Maander Poëtarum
ludus crebris implicitur anfracti-
bus? quò h. c luperuacua?

*Grande opera pretium est, vt ren-
so folle reuerti*

Ind

Inde domum possis, tumidaque su-
perbus alnea

Oceani monstra, & iuuenet vidisse
marinos.

non est hoc peregrinari, est errare,
an fors prudentiam & virtutum ab
his speras? falleris. quocunque te
flexeris, vitia te tua sequentur. at-
que, ô si e quantum, nec vlt̄a! te-
cuna illa duces in diu duo nexu, pa-
ribus vestigia tua passibus premēt,
paribus incommodis vrent. medi-
cina regio, non pecunia aut honor,
aut virientia querenda prata sunt.

*Non domus aut fundus, non æris
aceruus & auri,*

*Ægroto domini deduxit corpore
febres,*

Noo animo curas.

Fregit aliquis brachium, aut torsit
pedem, num nemora an medicum
quæris? & animum fractum ac di-
stortum erroribus, credis loco-
rum mutationibus, agrorum adie-
ctionibus, pecuniarum acerno,
hono-

honorum auctu, posse sanari? maius est malum quam ut auro & honoribus curetur. quamdiu malorum caussas circumgestamus, quid speramus meliora? vis meliora? te ipsum sana, errores detrahe: nec patiaris in comitatu tuo vicia. numquam sequitiam in Neroniano contubernio pones, non luxuriam inter Caligula sodalitia, non auaritiam inter Tiberiana tentoria, non fastum inter Tarquinianos hortos, vis illis exi? longe ab illo: um exmplis recede. Tecum habita, imo cum anima tua habita. illate docebit. videbis nobilissimum spiritu quo te conditor donauit qua rentem ubi honestissime, non vbi diutissime vinat: nihil sibi inani fiducia promittente, non annum, diem, horam. scit se hic in mutatio loco esse, à Domini voluntate mutui repetitionem pendere. nihil sibi arrogantem. scit se quaestoria sic conditione esse, redditu que rationem poscenti Domino. nihil

ri? ma-
o & ho-
u malo-
is, quid
ora? te-
he: nec
ia. non.
no con-
iam in-
nauari-
ria, non
hortos,
opum e-
habita,
illate
um spi-
uit qua-
non vbi
oi inani-
annum,
mutua-
luntate
ere, ni-
qua sto-
ditioñ
omino.
nihil

nihil ex his opibus, honoribus, voluptatibus a portaturum, non magis quam intulerit. scit se ea lege venisse ut pari decedat; nudum, nudus. scit se ab aliena voluntate pendere: nullamque non dico horam, sed nec momentum cuiquam additum. quare se suaque in dubium hoc momentum comparat, exspectaturus Dominum Iudicem. quin adeo audiissimè exspectat hanc euocationem, tanquam melioris natalis sui diem. tanquam initium omnis felicitatis, tanquam cælestium opum, honorum, voluptatum ianuam, eo certius quo fortius se ad hęc parauit, auocauitque ab humanis, quoque potentius hęc contempsit, diuina sperauit, ad quę natus, educatus in spem magnam æternę felicitatis.

C A P V T XIII.

IUDICIVM PARTICVLARE.

Quod, postquam vi mortis de concre-
Ee tione